

Reflexioneu, que el món s'acaba

«¿Serem capaços, aquesta vegada, de crear un creixement a favor de tots? ¿La innovació tecnològica tindrà una fonamentació humanística que permeti a l'individu d'orientar els canvis de forma que signifiquin un enriquiment intel·lectual i material o bé evolucionarem cap a la profecia orweliana?»

Amb aquests interrogants i l'afirmació «pretenen accelerar el període de convalescència en el qual es troba la cultura del poble de Catalunya», el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, encapçalat pel seu conseller, Joaquim Ferrer, organitza una segona sèrie de Reflexions crítiques sobre la Cultura Catalana.

En aquestes segones Reflexions crítiques en les quals participaran nou ponents, «nous valors, triats per la seva significació, la seva vàlua i la seva capacitat d'aportació d'idees a un debat», segons paraules d'**Oriol Pi de Cabanyes**, director de Relacions Culturals del Departament de Cultura de la Generalitat, s'hi plantegen dues diferències de criteri respecte a les primeres: «Les primeres varen constituir una reflexió interna de la cultura catalana, un intent de retrobar formulacions vàlides per a la seva recomposició, i l'anàlisi va ser encomanada a intel·lectuals de reconegut prestigi; en aquestes segones, la crítica s'estableix des del present i mirant al futur i els ponents són gent més jove, especialitzats en àmbits de la cultura molt diversos».

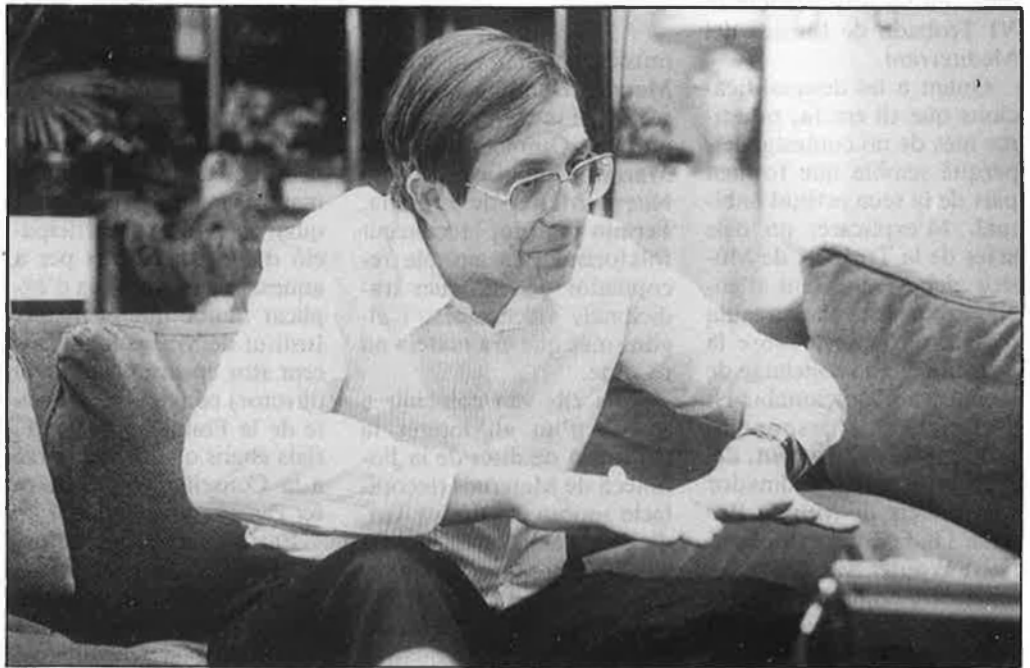
El programa d'aquestes jornades s'iniciarà dilluns 20 d'octubre al Teatre Poliorama i la seva durada és prevista fins el 22 de desembre. Hi participaran Josep Gifreu, Norbert Bilbeny, Josep Lluís Mateo, Josep M. Solé i Sabaté, Xavier Bru de Sala, Albert Abril, Antoni Mercader, Francesc Fontbona i Enric Canals. Tots ells, de 32 a 43 anys. Cada una de les nou intervencions anirà acompanyada d'una «breu pinzellada de música, teatre, dansa, poesia...», que subratllaran l'interès de cada conferència, en les quals jo mateix —ens diu Oriol Pi

Les primeres reflexions crítiques sobre la cultura catalana, impulsades per Max Cahner, quan era conseller, tenen ara una continuació, amb uns protagonistes més joves. La intenció, però, no varia.

Àngels Pera

demostrar i està per veure si serem útils o no en aquest debat sobre la cultura i la identitat catalanes».

D'acord amb les consignes que les Reflexions han de ser mirant al futur i posant un èmfasi especial en els mitjans de comunicació i les noves tecnologies, **Xavier Bru de Sala**, director literari de l'Editorial Enciclopèdia Catalana, presentarà una ponència sobre gèneres i defensarà «la literatura aplicada a guions de teatre, cinema i televisió, com a eina de penetració so-

Conseller Ferrer: «Triar nous valors per a un debat nou».

de Cabanyes— intervindrà com a presentador i moderador del debat que es pugui produir».

La primera conferència serà a càrrec de **Josep Gifreu**, professor de la Facultat de Ciències de la Informació a Bellaterra, que parlarà de «Cultura, comunicació i dependència». «A Catalunya, la crisi cultural que pateix el món occidental, deguda a la irrupció de les noves tecnologies, es planteja en una doble dependència; en relació a les cultures veïnes, com la castellana i la francesa i, en general, en relació als grans circuits internacionals de comunicació i cultura i les corporacions transnacionals» —diu Gifreu—, que considera aquestes segones jornades com un intent d'obrir el camp de reflexió a la gent jove, amb coses per aportar, «encara que això ho hem de

cial». Bru de Sala remarca també, com Gifreu, la relativa joventut dels participants i el fet que s'enfoqui la cultura des d'òptiques diferents: «Aquestes iniciatives de debat i reflexió haurien de ser promogudes no només des de les institucions, encara que és imprescindible que aquestes dediquin esforços importants al terreny cultural, com crec que està fent el conseller Ferrer».

En aquest mateix sentit s'expressa **Albert Abril**, especialista en cinema, «Tant de bo que el conseller Ferrer hagués entrat uns quants anys enrere. És l'únic que s'ha ocupat del món del cinema, i això es nota. «Cinema català: Com i per què» es el títol de la seva conferència. «No crec que es pugui establir un diàleg a nivell intern en el món del cinema; desgraciadament, no

Max Cahner: «Tornar a la cultura catalana el caràcter d'eix vertebrador».

tenim el grau de maduresa suficient per a enfrontar-nos-hi. El fet que fins ara no hi ha hagut indústria cinematogràfica es perquè no hi havia país i ara, que tenim possibilitats de normalitzar-lo, crec que el cinema com a part importat dels continguts dels mitjans de comunicació és una eina vàlida, sempre que sigui cinema en català i connectat amb la cultura que es fa ací.»

Aquestes reflexions van ser formalitzades en un dinar celebrat l'última setmana de setembre. Això ha fet que alguns dels participants hagin insinuat que la premsa no sempre és bona consellera. A la premsa barcelonina també s'ha posat en dubte que els conferenciants siguin uns nous valors. Aquesta opinió és compartida per **Norbert Bilbeny**, que, amb el seu es-

cepticisme, contrasta amb l'entusiasme mostrat per alguns dels seus companys de reflexió.

«¿Jo un nou valor? Nooo —diu Norbert Bilbeny—. Espero ser un valor permanentment devaluable o millor, un contravalor. Miri, a mi m'han donat total llibertat per a la meua aportació, sabent que jo no crec en els objectius de la cultura; sóc un escèptic que valora com a positiva tota discussió. El fet de promoure aquestes Reflexions no crec que sigui feina pròpia de les institucions; hauria de ser cosa de la societat civil: de les associacions culturals i, sobretot, dels individus».

Si Bilbeny s'ha mostrat escèptic, **Solé Sabaté** ha incidit en el fet que el sentit de la reflexió recau en l'aspecte crític: «Faré una anàlisi sobre «La història i Catalunya, ara», del que la

història ha de donar a la societat i del que la societat ha de donar a la història, que és una actitud analítica i crítica, enfront dels poders polítics, dels d'aquí i dels de Madrid».

Aquestes conferències tenen l'origen en les Reflexions crítiques que va fer **Max Cahner**, aleshores conseller de Cultura de la Generalitat, al 1982. Políticament, els observadors les van definir com un intent de donar un verí de pluralitat ideològica en un moment difícil. Culturalment, Max Cahner les justificava com un repte històric: «El de tornar a la cultura catalana el caràcter d'eix vertebrador i diferencial de la nostra realitat nacional», i les «patums» que les van dur a terme van ser triades «intentant, tant com sigui possible, que el conjunt respongués als diferents punts de vista que en els darrers anys del franquisme i en els de la transició col·laboraren en la defensa de la cultura catalana».

Tres anys després de celebrades les primeres, alguns dels seus protagonistes han acceptat fer-ne balanç.

«Aquelles reflexions no estaven fetes amb perspectiva de futur —diu **Josep M. Castellet**—, fixaven una etapa en el moment en què es van fer. Penso que no han variat massa les coses des d'aleshores. Els sistemes de consum i producció són els mateixos i en el terreny cultural no veig avanços substancials». Qui tampoc no els veu, però a causa de la classe política i els periodistes, és **Josep Termes**: «Les primeres reflexions van tenir cert interès, però poc ressò, i crec que això és el reflex d'una manca de periodisme especialitzat. La classe política, aliada amb la premsa, té totalment descoordinada i abandonada multitud de gent amb vàlua, que estan treballant i fent coses importants per a la cultura del país. Quan parlo de premsa, parlo de mitjans de comunicació en general i, fent un esment especial a TV3, que només es dedica a parlar de política i de frivolitats, però de res més. Quant a reflexions, diàlegs i discussions, trobo a faltar molt més del que hi ha, però el que sobretot trobo a faltar és el ressò públic dels que es fan.»

«Miri, la discussió sempre es positiva, i és bo que es celebrin unes II Reflexions, però crec que la situació no ha variat en res aquests últims tres anys», afegeix **Joaquim Molas**, que continua donant per vàlida una frase que ell va fer famosa a les primeres Reflexions i que el conseller Ferrer no es cansa de repetir: «La cultura catalana d'avui és un gran cap sense cos. O, almenys, un gran cap amb un cos miserable i raquític.» □